

เวียดนามเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุ

มุ่งลดการพึ่งพาการนำเข้าและยกระดับห่วงโซ่คุณค่าภายในประเทศ

1. เนื้อข่าว

เวียดนามเดินหน้าผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุ (Materials Industry) โดยกำหนดให้เป็นภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ (Strategic National Task) เพื่อเสริมสร้างความเป็นอิสระเชิงยุทธศาสตร์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยกระดับศักยภาพในการพัฒนาและควบคุมเทคโนโลยีแกนหลัก ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายและผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีเชิงยุทธศาสตร์ โดยแนวทางดังกล่าวได้รับการกำหนดไว้ในบทสรุปของกรมการเมืองแห่งคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ฉบับที่ 83-KL/TW ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2569 (Conclusion No. 83-KL/TW) ซึ่งกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการยกระดับอุตสาหกรรมวัสดุของประเทศ เพื่อสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเอง มีความรวดเร็ว และยั่งยืนในระยะยาว

ทั้งนี้ แม้เวียดนามจะมีความก้าวหน้าในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุในช่วงที่ผ่านมา แต่การพัฒนา ยังไม่สอดคล้องกับศักยภาพและข้อได้เปรียบของประเทศอย่างเต็มที่ โดยโครงสร้างการผลิตยังพึ่งพาการสกัด และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงกระบวนการผลิตที่ใช้พลังงานสูง ขณะที่การแปรรูปเชิงลึก การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และการพัฒนาและควบคุมเทคโนโลยีแกนหลักและเทคโนโลยีขั้นสูงยังมีข้อจำกัด ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษในระดับสูง และยังคงพึ่งพา การนำเข้าวัสดุคุณภาพสูง วัสดุเทคโนโลยีขั้นสูง และวัสดุเฉพาะทาง (Specialised Materials) จากต่างประเทศ ในสัดส่วนมาก ดังนั้น เวียดนามจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการพึ่งพาความได้เปรียบด้านทรัพยากรธรรมชาติ ไปสู่การพัฒนาและควบคุม เทคโนโลยีด้านวัสดุ ตลอดจนเปลี่ยนผ่านจากการเติบโตเชิงปริมาณ ไปสู่การพัฒนา ที่มุ่งเน้นความลึก ประสิทธิภาพ และมูลค่าเพิ่มสูง เพื่อเพิ่มบทบาทและค่อย ๆ ยกระดับการควบคุมกิจกรรม ในห่วงโซ่คุณค่าโลก

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว เวียดนามจะใช้แนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นสาขาสำคัญและเป็นรากฐาน โดยจัดสรรทรัพยากรไปยังสาขาที่มีศักยภาพในการสร้างผลกระทบต่อเนื่อง และสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่น ๆ แทนการลงทุนที่กระจุกกระจายและขาดการจัดลำดับความสำคัญ ขณะเดียวกัน การผลิตวัสดุจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนผ่านไปสู่การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้วัสดุรีไซเคิล และระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยมุ่งลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดกระบวนการผลิต

ในส่วน of แร่ธาตุเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Minerals) เวียดนามจะเพิ่มความเข้มงวดในการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่คุณค่า ตั้งแต่การสำรวจ การจัดทำแผน การทำเหมือง การแต่งแร่และการกลั่น (Refining) การผลิตวัสดุ การรีไซเคิล ตลอดจนการจัดเก็บสำรองเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Stockpiling) พร้อมทั้งมุ่งลดการส่งออกแร่ในรูปวัตถุดิบให้อยู่ในระดับต่ำที่สุด เพื่อส่งเสริมการแปรรูปภายในประเทศและเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังมีแนวทางทบทวนกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับแร่ธาตุ การถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมด้านการลงทุนที่ทันสมัย โปร่งใส และมีเสถียรภาพ รวมถึงพิจารณาจัดทำกลไกพิเศษและมาตรการส่งเสริมเป็นกรณีเฉพาะ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและควบคุมเทคโนโลยีการผลิตวัสดุเชิงยุทธศาสตร์และวัสดุที่มีมูลค่าสูง โดยเฉพาะวัสดุสำหรับอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ พลังงานรูปแบบใหม่ การป้องกันประเทศและความมั่นคง การใช้งานแบบสองทาง (Dual-use Applications) และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

สำหรับการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ เวียดนามตั้งเป้าหมายยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุจนถึงปี 2573 (National Strategy for the Development of the Materials Industry through 2030) ให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 4 ของปี 2569 โดยจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาห่วงโซ่อุตสาหกรรมแบบครบวงจร ตั้งแต่การทำเหมือง การแปรรูป การแปรรูปเชิงลึก ไปจนถึงการผลิตผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย โดยเฉพาะแร่หายาก (Rare Earths) วัสดุสำหรับแบตเตอรี่ วัสดุแม่เหล็ก วัสดุอิเล็กทรอนิกส์และเซมิคอนดักเตอร์ ตลอดจนอะลูมิเนียม เหล็ก ไทเทเนียม โลหะนอกกลุ่มเหล็ก (Non-ferrous Metals) โลหะผสมเฉพาะทาง (Specialised Alloys) และวัสดุขั้นสูง ทั้งนี้ ภายในปี 2570 เวียดนามมีเป้าหมายจัดตั้งฐานข้อมูลแห่งชาติด้านอุตสาหกรรมวัสดุ (National Materials Industry Database) และบูรณาการข้อมูลด้านธรณีวิทยา และแร่ธาตุให้แล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์วิจัยวัสดุระดับชาติ (National Materials Research Centres) อย่างน้อย 3-5 แห่งภายในปี 2571 และภายในปี 2573 จะมุ่งพัฒนาและควบคุมเทคโนโลยีการแปรรูปเชิงลึกที่คัดเลือกแล้วสำหรับแร่หายาก วัสดุเซมิคอนดักเตอร์ และวัสดุสำหรับแบตเตอรี่ รวมถึงเพิ่มอัตราการผลิตวัสดุเชิงยุทธศาสตร์ภายในประเทศ (Localisation Rate) บางประเภทให้ได้ร้อยละ 50

ในเชิงโครงสร้าง เวียดนามแบ่งแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ วัสดุพื้นฐาน วัสดุเชิงยุทธศาสตร์ และวัสดุแห่งอนาคต โดยกลุ่มวัสดุพื้นฐานจะมุ่งรักษาขีดความสามารถในการผลิตและสร้างหลักประกันด้านอุปทานที่มีเสถียรภาพ ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถในการแข่งขัน พร้อมปรับโครงสร้างและพัฒนาอุตสาหกรรมโลหะวิทยา (Metallurgy) เคมีภัณฑ์ พอลิเมอร์ ยางทางวิศวกรรม (Technical Rubber) และวัสดุก่อสร้างให้มีความทันสมัย ลดการใช้พลังงานและทรัพยากร และเพิ่มสัดส่วนผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีขั้นสูงและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ส่วนกลุ่มวัสดุเชิงยุทธศาสตร์จะมุ่งระดมการลงทุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และนักลงทุนต่างประเทศ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและห่วงโซ่อุปทาน

สำหรับวัสดุเคมีคอนดักเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ แร่หายาก แบตเตอรี่และระบบกักเก็บพลังงาน วัสดุแม่เหล็ก โลหะผสมเฉพาะทาง ตลอดจนวัสดุสำหรับการป้องกันประเทศ พลังงานหมุนเวียน อุตสาหกรรมการบินและอวกาศ และอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงอื่น ๆ ขณะที่กลุ่มวัสดุแห่งอนาคตจะเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาวัสดุนาโนรุ่นใหม่ วัสดุสองมิติ (Two-dimensional Materials) วัสดุควอนตัม วัสดุชีวภาพ วัสดุอัจฉริยะ (Smart Materials) วัสดุซ่อมแซมตนเอง วัสดุนำยิ่งยวด (Superconductors) วัสดุคอมโพสิตขั้นสูง (Advanced Composites) และวัสดุรุ่นใหม่สำหรับการดูดซับ การกักเก็บ และการแปลงพลังงาน

ขณะเดียวกัน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล และการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูง จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมวัสดุ โดยเวียดนามจะส่งเสริมการจัดตั้งระบบนิเวศด้านอุตสาหกรรมวัสดุ (Materials Industry Ecosystem) ที่เชื่อมโยงภาครัฐ ภาคธุรกิจ สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย และหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากร และการนำผลงานวิจัยไปใช้ในเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ จะเพิ่มมาตรการจูงใจเพื่อยกระดับการผลิตวัสดุไปสู่รูปแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีความยั่งยืน ส่งเสริมการใช้วัสดุรีไซเคิลและวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิต

เวียดนามมีเป้าหมายดึงดูดโครงการลงทุนด้านเทคโนโลยีขั้นสูงขนาดใหญ่ กลุ่มบริษัท เทคโนโลยีระดับโลก และบริษัทชั้นนำด้านวัสดุ โดยจะเชื่อมโยงสิทธิประโยชน์และมาตรการส่งเสริมการลงทุน เข้ากับเงื่อนไขด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การเพิ่มสัดส่วนการใช้วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตภายในประเทศ (Localisation) และการสร้างความเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการภายในประเทศ ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น แนวทางดังกล่าวสะท้อนทิศทางการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของเวียดนามจากการพึ่งพาทรัพยากรและการผลิตขั้นต้นไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง มีมูลค่าเพิ่มสูง และสามารถเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทานภายในประเทศและห่วงโซ่มูลค่าระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและการสร้างความเป็นอิสระเชิงยุทธศาสตร์ของเศรษฐกิจเวียดนามในระยะต่อไป

(แหล่งที่มา <https://vietnamnews.vn/> ฉบับวันที่ 17 สิงหาคม 2569)

2. วิเคราะห์ผลกระทบ

ท่ามกลางความผันผวนของภูมิรัฐศาสตร์โลก การแข่งขันด้านเทคโนโลยี และความเสี่ยงจากการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ ความสามารถในการพัฒนาและควบคุมวัสดุเชิงยุทธศาสตร์ได้ด้วยตนเองกำลังมีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ขีดความสามารถในการแข่งขัน และความเป็นอิสระเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยในบริบทของเวียดนาม การพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุ (Materials Industry) จึงมิได้จำกัดอยู่เพียงการเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตวัตถุดิบ แต่เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไปสู่ฐานการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและมีมูลค่าเพิ่มสูง ทั้งนี้ ความก้าวหน้าด้านวัสดุถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านทางอุตสาหกรรมในแต่ละยุค ตั้งแต่อุตสาหกรรมถ่านหินและเหล็กกล้าในศตวรรษที่ 19 น้ำมัน ก๊าซ พอลิเมอร์ และโลหะผสมเฉพาะทางในศตวรรษที่ 20 จนถึงวัสดุขั้นสูง เช่น นาโนวัสดุ วัสดุเคมีคอนดักเตอร์ วัสดุชีวภาพ และวัสดุสำหรับพลังงานยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การสร้างขีดความสามารถด้านวัสดุจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง และการยกระดับตำแหน่งของเวียดนามในห่วงโซ่มูลค่าโลก

ที่ผ่านมา อุตสาหกรรมวัสดุของเวียดนามมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและสามารถสนับสนุนความต้องการวัตถุดิบและวัสดุของภาคเศรษฐกิจในหลายสาขา ตลอดจนมีส่วนสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจ้างงาน รายได้ภาครัฐ และการส่งออก รวมทั้งเริ่มมีการวิจัยและพัฒนาวัสดุรุ่นใหม่ วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และวัสดุรีไซเคิลบางประเภท อย่างไรก็ตาม โครงสร้างอุตสาหกรรมยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากศักยภาพและทรัพยากรของประเทศได้อย่างเต็มที่ โดยยังพึ่งพาการทำเหมืองและการใช้ทรัพยากรในปริมาณมาก ขณะที่การแปรรูปเชิงลึก การรีไซเคิล และการพัฒนาและควบคุมเทคโนโลยีแกนหลัก (Core Technologies) ยังมีข้อจำกัด ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จำนวนมากมีมูลค่าเพิ่มต่ำ ใช้พลังงานสูง และก่อให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษในระดับสูง นอกจากนี้ วัสดุคุณภาพสูง วัสดุเทคโนโลยีขั้นสูง และวัสดุเฉพาะทาง (Specialised Materials) ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้า ขณะที่จำนวนผู้ประกอบการหลัก (Leading Enterprises) ที่สามารถขับเคลื่อนห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าอย่างครบวงจรยังมีจำกัด รวมถึงยังมีความท้าทายด้านประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและการกำกับดูแลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจ ทำเหมือง และแปรรูปแร่ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

เพื่อแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าว บทสรุปของกรมการเมืองแห่งคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ฉบับที่ 83-KL/TW ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2569 (Conclusion No. 83-KL/TW) จึงกำหนดให้การพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุเป็นภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ (Strategic National Task) โดยมุ่งเสริมสร้างความเป็นอิสระเชิงยุทธศาสตร์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยกระดับศักยภาพในการพัฒนาและควบคุมเทคโนโลยีแกนหลัก อันเป็นพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีเชิงยุทธศาสตร์ แนวทางสำคัญคือการปรับเปลี่ยนจากการพึ่งพาการสกัดและส่งออกทรัพยากรขั้นต้นไปสู่การแปรรูปเชิงลึกและการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง โดยจัดลำดับความสำคัญของทรัพยากรไปยังสาขาที่เป็นรากฐานและมีศักยภาพสร้างผลกระทบต่อเนื่องต่ออุตสาหกรรมอื่น พร้อมยกระดับการบริหารจัดการแร่ธาตุเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Minerals) ตลอดห่วงโซ่ ตั้งแต่การสำรวจ การวางแผน การทำเหมือง การแต่งแร่และการกลั่น (Refining) การผลิตวัสดุ การรีไซเคิล ไปจนถึงการจัดเก็บสำรองเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Stockpiling) และลดการส่งออกแร่ในรูปวัตถุดิบ ทั้งนี้ ควบคู่กับการทบทวนกฎหมายและกลไกด้านแร่ธาตุ การถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมด้านการลงทุนที่มีความโปร่งใสและมีเสถียรภาพ ตลอดจนพิจารณามาตรการส่งเสริมเฉพาะสำหรับวัสดุที่มีความสำคัญต่อเซมิคอนดักเตอร์ พลังงานยุคใหม่ การป้องกันประเทศและความมั่นคง การใช้งานแบบสองทาง (Dual-use Applications) และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

ในด้านการดำเนินงาน เวียดนามตั้งเป้าจัดทำยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุถึงปี 2573 (National Strategy for the Development of the Materials Industry through 2030) ให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 4 ของปี 2569 พร้อมกำหนดเป้าหมายจัดตั้งฐานข้อมูลแห่งชาติด้านอุตสาหกรรมวัสดุ (National Materials Industry Database) และบูรณาการข้อมูลธรณีวิทยาและแร่ธาตุภายในปี 2570 จัดตั้งศูนย์วิจัยวัสดุระดับชาติ (National Materials Research Centres) อย่างน้อย 3-5 แห่งภายในปี 2571 และพัฒนาและควบคุมเทคโนโลยีการแปรรูปเชิงลึกสำหรับแร่หายาก วัสดุเซมิคอนดักเตอร์ และวัสดุแบตเตอรี่ ภายในปี 2573 รวมทั้งเพิ่มอัตราการผลิตวัสดุเชิงยุทธศาสตร์ภายในประเทศ (Localisation Rate) บางประเภทให้ได้ร้อยละ 50 โดยแบ่งแนวทางการพัฒนาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ วัสดุพื้นฐาน (Basic Materials) วัสดุเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Materials) และวัสดุแห่งอนาคต (Future Materials) ครอบคลุมตั้งแต่โลหะวิทยา

เคมีภัณฑ์ พอลิเมอร์ ยางทางวิศวกรรม และวัสดุก่อสร้าง ไปจนถึงแร่หายาก วัสดุแบตเตอรี่ วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ และเซมิคอนดักเตอร์ วัสดุแม่เหล็ก โลหะผสมเฉพาะทาง ตลอดจนวัสดุนาโน วัสดุสองมิติ วัสดุควอนตัม วัสดุอัจฉริยะ วัสดุซ่อมแซมตนเอง วัสดุตัวนำยิ่งยวด และวัสดุคอมโพสิตขั้นสูง ทั้งนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมจะเชื่อมโยงกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล และการพัฒนาบุคลากรทักษะสูง เพื่อสร้างระบบนิเวศอุตสาหกรรม (Materials Industry Ecosystem) ที่เชื่อมโยงภาครัฐ ภาคธุรกิจ สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย และหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้ เวียดนามจะเร่งปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมวัสดุไปสู่การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนการปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิต ลดการใช้พลังงานและทรัพยากร ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพิ่มการใช้วัสดุรีไซเคิล และส่งเสริมระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนควบคู่กับการเพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มงวดในการกำกับดูแลการทำเหมืองและการแปรรูปแร่ โดยเฉพาะแร่เชิงยุทธศาสตร์ รวมทั้งทยอยปรับปรุงหรือยกระดับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีล้ำสมัย ใช้ทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพหรือก่อให้เกิดมลพิษ ขณะเดียวกัน การดึงดูดโครงการลงทุนด้านเทคโนโลยีขั้นสูง กลุ่มบริษัทเทคโนโลยีระดับโลกและผู้ผลิตวัสดุชั้นนำจะเป็นกลไกสำคัญ โดยเวียดนามมีแนวโน้มเชื่อมโยงสิทธิประโยชน์และมาตรการส่งเสริมการลงทุนกับเงื่อนไขด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี การฝึกอบรมบุคลากร การเพิ่มการใช้วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตภายในประเทศ (Localisation) และการสร้างความเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการเวียดนาม ซึ่งในเชิงเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ นโยบายดังกล่าวจะช่วยลดการพึ่งพาการนำเข้าวัสดุสำคัญ เพิ่มการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรภายในประเทศ และยกระดับมูลค่าเพิ่มของสินค้าอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวอาจเพิ่มต้นทุนการลงทุนและการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีในระยะเริ่มต้น และอาจส่งผลให้การแข่งขันด้านการดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมวัสดุและเทคโนโลยีขั้นสูงในภูมิภาคมีความเข้มข้นมากขึ้น ดังนั้น ความสำเร็จของนโยบายจะขึ้นอยู่กับความต่อเนื่องของมาตรการ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะแรงงาน และความสามารถในการเชื่อมโยงการลงทุนจากต่างประเทศกับผู้ประกอบการภายในประเทศ เพื่อให้การพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุสามารถยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขัน ลดความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทาน และผลักดันเวียดนามเข้าสู่กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นในห่วงโซ่มูลค่าระดับโลกอย่างยั่งยืน

3. นำเสนอโอกาส/แนวทาง

การยกระดับอุตสาหกรรมวัสดุของเวียดนามมีแนวโน้มส่งผลต่อผู้ประกอบการไทยทั้งในด้านโอกาสทางการค้าและการแข่งขัน โดยระยะต่อไปเวียดนามอาจลดการพึ่งพาการนำเข้าวัสดุขั้นพื้นฐานและเร่งเพิ่มการผลิตภายในประเทศ โดยเฉพาะวัสดุเชิงยุทธศาสตร์ วัสดุเซมิคอนดักเตอร์ แบตเตอรี่ แร่หายาก โลหะผสมเฉพาะทาง และวัสดุขั้นสูง ซึ่งอาจทำให้ผู้ส่งออกไทยเผชิญการแข่งขันจากผู้ผลิตในเวียดนามเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน ความต้องการเทคโนโลยี เครื่องจักร วัตถุดิบเฉพาะทาง และองค์ความรู้สำหรับการแปรรูปเชิงลึกยังมีแนวโน้มขยายตัว จึงเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพด้านวัสดุอุตสาหกรรม วิศวกรรม การรีไซเคิล เทคโนโลยีการผลิต และโซลูชันด้านสิ่งแวดล้อมในการขยายตลาดเข้าสู่เวียดนาม

ผู้ประกอบการไทยควรปรับจากการมุ่งเน้นการส่งออกสินค้าวัสดุสำเร็จรูปไปสู่การนำเสนอสินค้าเทคโนโลยี และบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยี การแปรรูปเชิงลึก ระบบรีไซเคิล และการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในสาขาที่เวียดนาม

ให้ความสำคัญ เช่น เซมิคอนดักเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ แบตเตอรี่และระบบกักเก็บพลังงาน วัสดุแม่เหล็ก โลหะนอกกลุ่มเหล็ก โลหะผสมเฉพาะทาง และวัสดุขั้นสูง นอกจากนี้ ควรติดตามหลักเกณฑ์ด้านการส่งเสริมการลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของเวียดนามอย่างใกล้ชิด พร้อมพิจารณาสร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการและห่วงโซ่อุปทานในเวียดนาม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเข้าถึงตลาดและลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยทั้งที่ดำเนินธุรกิจในประเทศและในเวียดนามสามารถใช้ประโยชน์จากการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมดังกล่าว โดยพิจารณาการลงทุนหรือร่วมทุนในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัสดุขั้นสูง เศรษฐกิจหมุนเวียน การรีไซเคิล และเทคโนโลยีการผลิตที่ลดการใช้พลังงานและทรัพยากร ตลอดจนเชื่อมโยงผู้ผลิตไทยเข้ากับห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมเป้าหมายในเวียดนาม ทั้งนี้ ผู้ประกอบการควรยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์และระบบการผลิตให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่มีแนวโน้มเข้มงวดขึ้น เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันและใช้ประโยชน์จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงในเวียดนาม ขณะเดียวกัน การพัฒนาความร่วมมือด้านวัตถุดิบ เทคโนโลยี และการวิจัยระหว่างภาครัฐกิจและสถาบันวิจัยจะช่วยเพิ่มโอกาสในการเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่าระหว่างไทยกับเวียดนาม และสนับสนุนการขยายตลาดสินค้าวัสดุและเทคโนโลยีของไทยในระยะยาว